

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ αριθ. 204/2010
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Δ' ΤΜΗΜΑΤΟΣ
Συνεδρίαση της 18^{ης} Μαΐου 2010

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Νικόλαος Μαυρίκας, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Μέλη: Βλάσιος Βούκαλης, Ιωάννα Καραγιαννοπούλου, Βασιλική Πανταζή, Νίκη Μαριόλη, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγήτρια: Φωτεινή Δεδούση, Πρόεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο)

Αριθ. Ερωτ: Το με αριθμό 73653/28.1.2010 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών, Τμήματος Γενικών Υποθέσεων) όπως συμπληρώθηκε με το με αριθμό 19830/15.4.2010 έγγραφο της ανωτέρω Υπηρεσίας

Ερώτημα: «Εάν, ενόψει του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 5 της ΥΑ 11389/1993 (ΕΚΠΟΤΑ) και των διατάξεων του άρθρου 46 του Ν. 3801/2009, η πληρωμή από τον ανάδοχο της προμήθειας, των εξόδων δημοσίευσης διαγωνισμού προμήθειας ΟΤΑ Α' βαθμού και λοιπών φορέων που δέπονται από τις διατάξεις του ΕΚΠΟΤΑ, αφορά στο σύνολο των προβλεπόμενων υποχρεωτικών δημοσιεύσεων ή μόνο των πρόσθετων δημοσιεύσεων που προβλέπουν οι διατάξεις του Ν. 3548/2007».

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Τμήμα γνωμοδότησε ομοφώνως ως ακολούθως:

I. Κρίσιμες διατάξεις

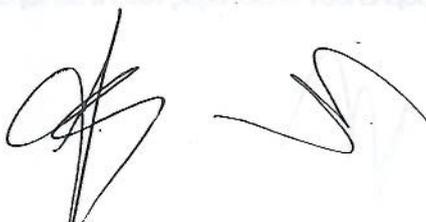
A. 1. Σύμφωνα με το άρθρο 209 παρ. 1 και 2 του Ν. 3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» (ΦΕΚ Α' 114): «1. Οι προμήθειες των Δήμων, των Κοινοτήτων, των πάσης φύσεως Συνδέσμων τους, των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου και των ιδρυμάτων τους διενεργούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ενιαίου Κανονισμού Προμηθειών των ΟΤΑ (ΕΚΠΟΤΑ), όπως ισχύει και με την επιφύλαξη των ειδικών ρυθμίσεων του πδ 370/1995 (ΦΕΚ Α' 199), όπως αυτές έχουν τροποποιηθεί από το πδ 105/2000 (ΦΕΚ Α' 100) και των αντιστοίχων του πδ 57/2000 (ΦΕΚ Α' 45). 2. Η παροχή των κάθε είδους υπηρεσιών προς τους φορείς της προηγούμενης παραγράφου, πλην αυτών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 3316/2005 (ΦΕΚ 42 Α'), ρυθμίζεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών».

Σημειώνεται ότι το ΠΔ 370/1995 και το ΠΔ 105/2000 καταργήθηκαν με το άρθρο 77 του ΠΔ 60/2007 «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ "περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών", όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2005/51/ΕΚ της Επιτροπής και την Οδηγία 2005/75/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005» (ΦΕΚ Α 64/16.3.2007).

Το ΠΔ 57/2000 καταργήθηκε επίσης με το άρθρο 59 του ΠΔ 59/2007 «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ "περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών", όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε», (ΦΕΚ Α 63/16.3.2007).

2. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του ΠΔ 60/2007:

«Άρθρο 2. Ορισμοί (άρθρο 1.οδηγίας 2004/18/ΕΚ)

1. Για τους σκοπούς του παρόντος, εφαρμόζονται οι ορισμοί που παρατίθενται στις παραγράφους 2 έως 14.

2. α) "Δημόσιες συμβάσεις" είναι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή περισσότερων αναθετουσών αρχών και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών κατά την έννοια του παρόντος.

β) "Δημόσιες συμβάσεις έργων" είναι (...).

γ) "Δημόσιες συμβάσεις προμηθειών" είναι δημόσιες συμβάσεις, πλην αυτών του στοιχείου β), οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Δημόσια σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο την προμήθεια προϊόντων και καλύπτει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης, θεωρείται ως "δημόσια σύμβαση προμηθειών". .δ (...)

Β. Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 5 της υπουργικής απόφασης 11389/1993 «Ενιαίος κανονισμός προμηθειών οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης» (ΕΚΠΟΤΑ) [Διορθ. σφαλμ. ΦΕΚ Β` 550/1993]:

« Άρθρο 1. Πεδίο εφαρμογής.

1. Οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού έχουν εφαρμογή στις προμήθειες των κάθε φύσεως υλικών, αναλωσίμων ή μη, κατά την έννοια των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του ν. 1797/1988 όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά, που εκτελούνται από τους δήμους, τις κοινότητες, τους συνδέσμους τους, τα δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα και τα λοιπά δημοτικά και κοινοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

2. Στις διατάξεις του παρόντος δεν συμπεριλαμβάνονται ο μηχανολογικός ηλεκτρολογικός, ηλεκτρονικός ή άλλης μορφής εξοπλισμός και τα υλικά, που ενσωματώνονται στα έργα των φορέων της προηγούμενης παραγράφου, όπως αυτά προσδιορίζονται με τις διατάξεις του Ν. 1418/1984 (Α` 23) και τις διοικητικές πράξεις που εκδόθηκαν σε εκτέλεση του. Οι προμήθειες της παραγράφου αυτής θα συνεχίσουν να εκτελούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 323/1989 (Α` 146)

«Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο νόμου, με τίτλο "Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας" των ισχυουσών διατάξεων του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα, όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν" και του π.δ. 28/1980 (Α' 11) «περί εκτελέσεως έργων και προμηθειών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως», όπως αυτά ισχύουν κάθε φορά.

Άρθρο 5. Κανόνες Δημοσιότητας.

1. Οι δήμοι και οι κοινότητες γνωστοποιούν τις προθέσεις, αποφάσεις και τα αποτελέσματα των ενεργειών τους, που σχετίζονται με τις συμβάσεις προμηθειών, ως εξής:

α. Στις περιπτώσεις ανοικτού και κλειστού διαγωνισμού, ο φορέας που διενεργεί το διαγωνισμό, μεριμνά για ευρεία γνωστοποίηση της σχετικής διακήρυξης και ειδικότερα:

(1) Για τη δημοσίευση, εφάπαξ περίληψης των ουσιωδών στοιχείων της διακήρυξης σε δύο οικονομικές εφημερίδες και σε τοπική εφημερίδα, ημερήσια ή εβδομαδιαία εάν υπάρχει. Στην περίπτωση που δεν υπάρχει τοπική εφημερίδα ημερήσια ή εβδομαδιαία, η δημοσίευση γίνεται, εκτός από τις δύο οικονομικές εφημερίδες και σε μια ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα της έδρας του νομού.

Διευκρινίζεται ότι ουσιώδη στοιχεία της περίληψης είναι τα εξής τουλάχιστον: (...)

(2) Για την ανάρτηση της περίληψης σε εμφανές μέρος της υπηρεσίας που διενεργεί τον διαγωνισμό.

(3) Για την αποστολή της διακήρυξης στα διάφορα επιμελητήρια, συνδέσμους, πρεσβείες και στον ελληνικό οργανισμό μικρομεσαίων μεταποιητικών επιχειρήσεων και χειροτεχνίας (ΕΟΜΜΕΧ).

(4) Για τη διάθεση της διακήρυξης στους ενδιαφερόμενους από την ημερομηνία δημοσίευσης της περίληψής της.

β) Πέραν από την παραπάνω δημοσίευση, περίληψη της διακήρυξης αποστέλλεται στην Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εφόσον η προϋπολογισθείσα αξία, εκτός του φόρου προστιθέμενης αξίας, είναι ίση ή μεγαλύτερη από την αντίστοιχη αξία σε δραχμές 200.000 ευρωπαϊκών λογιστικών μονάδων (ECU), ποσό το οποίο

ισχύει κατά την έκδοση του παρόντος ή την αντίστοιχη αξία, ύστερα από ενδεχόμενη αναπροσαρμογή αρμοδίως του παραπάνω ποσού.

γ) Οι δήμοι και οι κοινότητες που επιθυμούν να συνάψουν σύμβαση προμήθειας με διαδικασία μέσω διαπραγματεύσεων σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 2 και του άρθρου 23 και υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στην περίπτωση β της παραγράφου 3 του άρθρου 3 του παρόντος κανονισμού γνωστοποιούν την πρόθεσή τους με προκήρυξη, κατά τα αναφερόμενα στην ανωτέρω περίπτωση.

δ) Οι δήμοι και οι κοινότητες που συνάπτουν σύμβαση ύστερα από διαγωνισμό, ανοικτό ή κλειστό, ή ύστερα από τη διαδικασία της προηγούμενης περιπτώσεως, γνωστοποιούν το αποτέλεσμα με σχετική ανακοίνωση. (...)

ε) Οι ανακοινώσεις, διακηρύξεις και λοιπές γνωστοποιήσεις, που προβλέπονται στις προηγούμενες περιπτώσεις της παραγράφου αυτής, αποστέλλονται από το δήμο ή την κοινότητα, το ταχύτερο δυνατό και με το καταλληλότερα μέσα και στην Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, όταν η προϋπολογιζόμενη αξία της προμήθειας είναι ίση ή μεγαλύτερη από 200.000 ECU, εκτός του ΦΠΑ. Στην περίπτωση της συνοπτικής διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 10 του παρόντος κανονισμού για τους κλειστούς διαγωνισμούς, οι ανακοινώσεις αποστέλλονται με τηλέτυπο, τηλεγράφημα ή τηλεαντιγραφικό μηχάνημα.

στ) (...) ζ. (...) η. (...)

θ) Η δημοσίευση της περίληψης της διακήρυξης, ανακοίνωσης ή γνωστοποίησης στον ελληνικό τύπο δεν γίνεται πριν από την ημερομηνία αποστολής της, όταν τούτο προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις, στην Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και πρέπει σ' αυτή να αναφέρεται και η ημερομηνία της ανωτέρω αποστολής και δεν μπορεί να περιέχονται σ' αυτή πληροφορίες διάφορες από τις δημοσιευόμενες στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Οι δήμοι και οι κοινότητες, πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξουν την ημερομηνία αποστολής.

2. Η δαπάνη για τις ανακοινώσεις, δημοσιεύσεις περιλήψεων των διακηρύξεων και γνωστοποιήσεων στον μεν ελληνικό τύπο, βαρύνει τους φορείς που εκτελούν τις προμήθειες, στη δε Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, τις κοινότητες. Τα κείμενα της εν λόγω εφημερίδας δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν μια σελίδα αυτής, δηλαδή 650 λέξεις περίπου. (...).»

Γ. 1. Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 του Ν. 3548/2007 «Καταχώριση δημοσιεύσεων των φορέων του Δημοσίου στο νομαρχιακό και τοπικό Τύπο και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α 68/20.3.2007):

«3. Στις διατάξεις του νόμου αυτού υπάγονται οι ακόλουθες δημοσιεύσεις των φορέων του, κατά την παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (ΦΕΚ 65 Α), Δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως εκάστοτε ισχύει, σε νομαρχιακές και τοπικές εφημερίδες. Ειδικότερα, στις ανωτέρω δημοσιεύσεις υπάγονται: α) οι διακηρύξεις δημοπρασιών και προκηρύξεις διαγωνισμών των ως άνω φορέων, εξαιρουμένων των διαγωνισμών προσλήψεων προσωπικού, β) (...)»

Κατά το άρθρο 1 παρ. 6 του Ν 1256/1982 «Πολυθεσία, όριο απολαβών ΕΛΣυν, ΝΣΚ και λοιπές διατάξεις»:

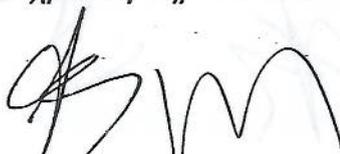
«Άρθρο 1 6. Η αληθινή έννοια της παρ. 1 του άρθρου 9 του νόμου 1232/1982 για την "επαναφορά σε ισχύ, τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων του Ν.Δ. 4352/1964 και άλλες διατάξεις" είναι ότι στο δημόσιο τομέα περιλαμβάνονται όλοι οι κρατικοί φορείς ανεξάρτητα από το καθεστώς δημοσίου ή ιδιωτικού ή μικτού δικαίου που τους διέπει ήτοι: α) οι Κρατικές ή Δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκπροσωπούνται από το νομικό πρόσωπο του Δημοσίου, β) οι Κρατικοί ή Δημόσιοι Οργανισμοί σαν κρατικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου».

Κατά το άρθρο 19 παρ. 5 του Ν. 1586/1986 (ΦΕΚ Α' 37): «Η αληθινή έννοια της περίπτωσης β' της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του Ν. 1256/1982 είναι ότι σ' αυτή περιλαμβάνονται και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης».

2. Περαιτέρω στα άρθρα 3, 4, 6, 10 και 11 του Ν. 3548/2007 ορίζεται μεταξύ άλλων:

Άρθρο 3. Κατανομή καταχωρίσεων Α. Νομαρχιακές εφημερίδες 1. α) Οι περιλήψεις των διακηρύξεων και προκηρύξεων του εδαφίου α' της παραγράφου 3 του άρθρου 1 καταχωρίζονται υποχρεωτικά, με κριτήριο την προβλεπόμενη από τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 13 του ν. 2328/1995 (ΦΕΚ 159 Α') ίση κατανομή, με την αμοιβή που καθορίζεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου, από τον αρμόδιο φορέα για λογαριασμό του οποίου δημοσιεύεται η προκήρυξη ή η διακήρυξη σε τουλάχιστον δύο ημερήσιες και μία εβδομαδιαία νομαρχιακές εφημερίδες, οι οποίες περιλαμβάνονται στην απόφαση του άρθρου 2 και οι οποίες έχουν την έδρα τους στο νομό, που θα λάβει χώρα η υπηρεσία ή η μελέτη, η προμήθεια αγαθών ή η εκτέλεση έργου, σύμφωνα με το αντικείμενο της διακήρυξης ή της προκήρυξης. β) Σε νομούς στους οποίους δεν εκδίδεται ημερήσια εφημερίδα, αρκεί η δημοσίευση σε δύο τουλάχιστον εβδομαδιαίες εφημερίδες του νομού στον οποίο θα λάβει χώρα η υπηρεσία ή η μελέτη, η προμήθεια αγαθών ή η εκτέλεση έργου, σύμφωνα με το αντικείμενο της διακήρυξης ή της προκήρυξης, εφόσον υπάρχουν. γ) Αν οι νομοί στους οποίους θα λάβει χώρα η υπηρεσία ή η μελέτη, η προμήθεια αγαθών ή η εκτέλεση έργου, σύμφωνα με το αντικείμενο της διακήρυξης ή της προκήρυξης, είναι περισσότεροι από έναν, η δημοσίευση της διακήρυξης ή της προκήρυξης γίνεται σε τουλάχιστον μία ημερήσια νομαρχιακή εφημερίδα κάθε νομού και μία εβδομαδιαία νομαρχιακή εφημερίδα από εκείνες που έχουν την έδρα τους σε έναν από τους νομούς στους οποίους θα λάβει χώρα η υπηρεσία ή η μελέτη, η προμήθεια αγαθών ή η εκτέλεση του έργου, σύμφωνα με το αντικείμενο της διακήρυξης ή της προκήρυξης. δ) Σε νομούς η περιφέρεια των οποίων περιλαμβάνει μόνο νησιά, οι κατά τα ανωτέρω δημοσιεύσεις πρέπει να καταχωρίζονται σε τουλάχιστον δύο ημερήσιες και μία εβδομαδιαία νομαρχιακές εφημερίδες που έχουν την έδρα τους σε δύο τουλάχιστον νησιά.. 2. (...) 3. Η υποχρέωση των φορέων της παρ. 3 του άρθρου 1 για τις δημοσιεύσεις των προηγούμενων παραγράφων είναι ανεξάρτητη από την υποχρέωση δημοσιεύσεων, η οποία προβλέπεται

από άλλες διατάξεις. Οι δημοσιεύσεις του νόμου αυτού διενεργούνται επιπλέον αυτών. Αν οι διατάξεις αυτές προβλέπουν ρητά ότι η δημοσίευση γίνεται και σε εφημερίδες του νομαρχιακού και τοπικού Τύπου, όπως τροποποιήθηκαν με τον παρόντα νόμο, η δημοσίευση διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

B. Τοπικές εφημερίδες. 1. α) Οι περιλήψεις των προκηρύξεων και διακηρύξεων του εδαφ. α' της παρ. 3 του άρθρου 1 καταχωρίζονται υποχρεωτικά, με κριτήριο την προβλεπόμενη από τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 13 του ν. 2328/1995 ίση κατανομή, με την αμοιβή που καθορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου, από τον αρμόδιο φορέα, για λογαριασμό του οποίου δημοσιεύεται η προκήρυξη ή η διακήρυξη, σε τουλάχιστον μία ημερήσια και μία εβδομαδιαία τοπικές εφημερίδες, οι οποίες περιλαμβάνονται στην απόφαση του άρθρου 2 και οι οποίες έχουν την έδρα τους σε δήμο ή κοινότητα εντός των Νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης, στους οποίους θα λάβει χώρα η υπηρεσία ή η μελέτη, η προμήθεια αγαθών ή η εκτέλεση του έργου, σύμφωνα με το αντικείμενο της διακήρυξης ή της προκήρυξης. β) Σε δήμους ή κοινότητες, εντός των Νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης, που δεν εκδίδεται ημερήσια εφημερίδα, αρκεί η δημοσίευση σε δύο τουλάχιστον εβδομαδιαίες εφημερίδες του δήμου ή της κοινότητας που εδρεύει ο φορέας. Σε περίπτωση που δεν εκδίδεται ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα στο δήμο ή την κοινότητα που εδρεύει ο φορέας, αρκεί η δημοσίευση σε μία ημερήσια και μία εβδομαδιαία εφημερίδα της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Στην περίπτωση που δεν εκδίδεται ημερήσια εφημερίδα στην οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, η δημοσίευση γίνεται σε δύο τουλάχιστον εβδομαδιαίες εφημερίδες της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης εφόσον υπάρχουν. [(όπως η περ. β) της παρ. 1 στοιχ. Β ισχύει μετά το άρθρο 11 παρ. 2 του Ν. 3688/2008 (ΦΕΚ Α 163/5.8.2008) και το άρθρο 8 παρ.9 του Ν. 3752/2009 (ΦΕΚ Α 40/4.3.2009)].

γ) Αν οι δήμοι ή οι κοινότητες στους οποίους θα λάβει χώρα η υπηρεσία ή η μελέτη, η προμήθεια αγαθών ή η εκτέλεση έργου, σύμφωνα με το αντικείμενο της διακήρυξης ή της προκήρυξης, είναι περισσότεροι από έναν,

η δημοσίευση της διακήρυξης ή της προκήρυξης γίνεται σε τουλάχιστον μία ημερήσια τοπική εφημερίδα κάθε δήμου ή κοινότητας και μία εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα, από εκείνες που έχουν την έδρα τους σε έναν από τους δήμους ή κοινότητες στους οποίους θα λάβει χώρα η υπηρεσία ή η μελέτη, η προμήθεια αγαθών ή η εκτέλεση έργου, σύμφωνα με το αντικείμενο της διακήρυξης ή της προκήρυξης. 2. (...) 3. Η υποχρέωση των φορέων της παρ. 3 του άρθρου 1 για τις δημοσιεύσεις των προηγούμενων παραγράφων είναι ανεξάρτητη από την υποχρέωση δημοσιεύσεων, η οποία προβλέπεται από άλλες διατάξεις. Οι δημοσιεύσεις του νόμου αυτού διενεργούνται επιπλέον αυτών. Αν οι διατάξεις αυτές προβλέπουν ρητά ότι η δημοσίευση γίνεται και σε εφημερίδες του νομαρχιακού και τοπικού Τύπου, όπως τροποποιήθηκαν με τον παρόντα νόμο, η δημοσίευση διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 4. Αμοιβή για την καταχώριση δημοσιεύσεων

1. Οι δημοσιεύσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 1 αποστέλλονται από τους φορείς ή τις επιχειρήσεις ή τους οργανισμούς προς καταχώριση στις ημερήσιες και εβδομαδιαίες νομαρχιακές και τοπικές εφημερίδες απευθείας. Η χρησιμοποίηση διαφημιστικών γραφείων ή άλλων ενδιάμεσων απαγορεύεται.

2. Όλες οι ανωτέρω δημοσιεύσεις καταχωρίζονται με αμοιβή, η οποία καθορίζεται εκάστοτε κατά διατίμηση χιλιοστομέτρου με κοινή απόφαση του Υπουργού στον οποίο ανατίθενται εκάστοτε οι αρμοδιότητες Υπουργού Τύπου και Μ.Μ.Ε. και του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται: α) η επιτρεπόμενη έκταση τίτλων, υπότιτλων και του τίτλου του φορέα ή της επιχείρησης ή του οργανισμού που εξέδωσε το υπό δημοσίευση κείμενο και β) το επιτρεπόμενο μέγεθος των τυπογραφικών στοιχείων».

3. Οι δαπάνες δημοσίευσης της διακήρυξης, τα κηρύκεια και τα λοιπά έξοδα της δημοπρασίας, αρχικής και επαναληπτικής, θα καταβάλλονται σε κάθε περίπτωση από τον εργολάβο ή τον προμηθευτή

που ανακηρύχθηκε ανάδοχος με τη διαδικασία, με την προσκόμιση των νόμιμων παραστατικών. Οι εκκρεμείς κατά τη δημοσίευση του παρόντος διακηρύξεις δημοπρασιών συνεχίζουν και ολοκληρώνονται με το προγενέστερο νομικό καθεστώς». [η παρ. 3 προστέθηκε με το άρθρο 46 του Ν. 3801/2009 (ΦΕΚ Α 163/4.9.2009)].

Άρθρο 6. Τροποποιούμενες διατάξεις

1. (...) 2.(...) 3.(...) 4. (...) 5. Το άρθρο 22 του π.δ. 28/1980 (ΦΕΚ 11 Α'), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως ακολούθως: "Οι δαπάνες δημοσίευσης της διακήρυξης, τα κηρύκεια και τα λοιπά έξοδα της δημοπρασίας, αρχικής και επαναληπτικής, θα καταβάλλονται σε κάθε περίπτωση από την αναθέτουσα αρχή, με την προσκόμιση των νόμιμων παραστατικών. Τα ποσά αυτά θα παρακρατούνται από την αμοιβή του εργολάβου ή προμηθευτή κατά την πρώτη πληρωμή του από την αναθέτουσα αρχή, εφόσον ανακηρυχθεί ανάδοχος." 6. (...). [Σημειώνεται ότι το Π.Δ. 28/1980 «Περί εκτελέσεως έργων και προμηθειών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως» (ΦΕΚ Α' 11), αρχικώς καταργήθηκε με το άρθρο 28 παρ. 1 του Ν. 1418/1984 (ΦΕΚ Α 23), με την επιφύλαξη του άρθρου 27, κατά το μέρος που αναφερόταν στην εκτέλεση έργων. Στη συνέχεια, με το άρθρο 13 παρ. 2 του Ν. 2503/1997 (ΦΕΚ Α' 107), επαναφέρθηκαν, σε ισχύ οι περί προμηθειών διατάξεις του ΠΔ 28/1980 και του ΠΔ 410/1995 (προϊσχύσας ΚΔΚ), προκειμένου περί προμηθειών των ΟΤΑ, των συνδέσμων τους και συμβουλίων περιοχής, των δημοτικών και κοινοτικών τους ιδρυμάτων και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου, που αφορούν καύσιμα και ελαιολιπαντικά, γραφική ύλη και ανταλλακτικά μηχανημάτων και οχημάτων, τρόφιμα και λοιπά αναλώσιμα είδη παντοπωλείου και φάρμακα, τηρουμένων κατά τα λοιπά των κοινοτικών διατάξεων και των διατάξεων των παραγράφων 1 έως και 11 και 14 έως και 16 του άρθρου 2 του Ν. 2286/1995 (ΦΕΚ Α' 19). Οι διατάξεις αυτές ισχύουν και για τις προμήθειες των εξαιρουμένων με την παράγραφο 5.Ι. του άρθρου 1 του Ν. 2286/1995 φορέων που λειτουργούν με τη μορφή νομικών προσώπων των ΟΤΑ πρώτου βαθμού. Στο άρθρο 15 του ΠΔ 28/1980, προβλέπονται ορισμένες δημοσιεύσεις με βάση χρηματικά όρια τα οποία τροποποιούνται με

υπουργικές αποφάσεις (βλ. απόφαση ΥΠΕΣ 29113/2000 (ΦΕΚ Β' 1111) με την οποία τροποποιήθηκαν τα ποσά της παρ. 5 του άρθρου 15, όπως αυτά είχαν τροποποιηθεί με την αρ.114944/18.11.1991)].

Άρθρο 10. Τελικές διατάξεις.

1. Κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη, που είναι αντίθετη ή ρυθμίζει διαφορετικά το αντικείμενο του νόμου αυτού, καταργείται, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις του. 2. Οι αναφερόμενες στις κείμενες διατάξεις ως επαρχιακές εφημερίδες, πλην εκείνων που έχουν την έδρα τους στους Νομούς Αττικής και Θεσσαλονίκης, νοούνται εφεξής για την εφαρμογή του παρόντος νόμου ως νομαρχιακές.

Άρθρο 11 Έναρξη ισχύος. Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις του.

Δ. Με την Γνωμοδότηση ΝΣΚ (Γ' Τμήματος) 333/2008, η οποία έγινε αποδεκτή με την με αριθμό 46097/22.7.2008 πράξη του Υφυπουργού Εσωτερικών, έγινε δεκτό ότι, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1 παρ. 3 στοιχείο (α) του Ν. 3548/2007 και 1 παρ. 6 του Ν. 1256/1982, όπως ερμηνεύθηκε με το άρθρο 19 παρ. 5 του Ν. 1586/1986, προκύπτει ότι οι ρυθμίσεις του Ν. 3548/2007 καταλαμβάνουν τις δημοσιεύσεις σε νομαρχιακές και τοπικές εφημερίδες, των διακηρύξεων των ΟΤΑ Α' βαθμού, οι οποίες αφορούν δημοπρασίες και προκηρύξεις διαγωνισμών, εξαιρουμένων των διαγωνισμών πρόσληψων προσωπικού, και ότι με τις διατάξεις του Ν. 3548/2007 θεσπίστηκαν υποχρεωτικές δημοσιεύσεις στο νομαρχιακό και τοπικό τύπο, για τις διακηρύξεις των ΟΤΑ Α' βαθμού για διαγωνισμούς προμηθειών και υπηρεσιών εκτός του πεδίου εφαρμογής του Ν. 3316/2005. Έγινε περαιτέρω δεκτό ότι, στις περιπτώσεις που οι διατάξεις της ΥΑ 11389/1993 (ΕΚΠΟΤΑ) και του ΠΔ 28/1980, προβλέπουν ότι απαιτούνται δημοσιεύσεις και σε εφημερίδες του νομαρχιακού και τοπικού τύπου, ισχύουν οι ορισμοί του Ν. 3548/2007 σχετικά με την έννοια του νομαρχιακού και τοπικού τύπου και οι σχετικές

δημοσιεύσεις διενεργούνται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του τελευταίου αυτού νόμου.

Σύμφωνα με την ίδια Γνωμοδότηση, απαιτούμενες από τις διατάξεις του ΕΚΠΟΤΑ και του ΠΔ 28/1980, περαιτέρω κατά περίπτωση δημοσιεύσεις και διατυπώσεις δημοσιότητας, οι οποίες δεν αφορούν καταχωρίσεις στο νομαρχιακό και τοπικό τύπο (όπως, αναρτήσεις, αποστολή σε επιμελητήρια και συνδέσμους, δημοσιεύσεις σε ειδικά έντυπα και οικονομικές εφημερίδες, στην Επίσημη Εφημερίδα των ΕΚ κλπ.) καθώς και τυχόν αναγκαίες δημοσιεύσεις σε εφημερίδες γενικών ειδήσεων ευρείας κυκλοφορίας οι οποίες εκδίδονται στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη, όπως αυτές προβλέπονται ειδικότερα κατά περίπτωση στο άρθρο 15 του ΠΔ 28/1980, δεν θίγονται και διενεργούνται υποχρεωτικώς.

II. Επί του προκειμένου ερωτήματος

A. 1. Με το με αριθμό 73653/28.1.2009 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Δ/νσης Τεχνικών Υπηρεσιών, Τμήματος Γενικών Υποθέσεων) διατυπώθηκε ο προβληματισμός εάν, ενόψει του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 5 της ΥΑ 11389/1983 (ΕΚΠΟΤΑ) και των διατάξεων του άρθρου 46 του Ν. 3801/2009, η ήληρωμή από τον ανάδοχο της προμήθειας, των εξόδων δημοσίευσης διαγωνισμού προμήθειας ΟΤΑ Α' βαθμού και λοιπών φορέων που διέπονται από τις διατάξεις του ΕΚΠΟΤΑ, αφορά στο σύνολο των προβλεπομένων υποχρεωτικών δημοσιεύσεων ή μόνο τις πρόσθετες δημοσιεύσεις που προβλέπουν οι διατάξεις του Ν. 3548/2007.

2. Στη συνέχεια περιήλθε στην ερωτώσα υπηρεσία έγγραφο της Διεύθυνσης Εποπτείας ΜΜΕ του ιδίου Υπουργείου με αριθμό 2103/27.1.2010 στο οποίο αναφέρεται, σε σχέση με τον παραπάνω προβληματισμό, ότι για τις δημοσιεύσεις οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 5 παρ. 1 του ΕΚΠΟΤΑ ισχύουν όσα ορίζονται στην παρ. 2 του ιδίου άρθρου περί επιβάρυνσης των φορέων που εκτελούν τις προμήθειες με τη δαπάνη για τις ανακοινώσεις και δημοσιεύσεις στον ελληνικό τύπο, ενώ για τις δημοσιεύσεις που προβλέπονται στο Ν.

3548/2007, οι οποίες γίνονται από τους φορείς της παρ. 3 του άρθρου 1 του ιδίου νόμου, υποχρεωτικά και επιπλέον των δημοσιεύσεων που προβλέπονται από άλλες διατάξεις, ισχύει ο τρόπος που προσδιορίζεται στην παρ. 3 του άρθρου 4 του Ν. 3548/2007, όπως αυτή συμπληρώθηκε με το άρθρο 46 του Ν. 3801/2009.

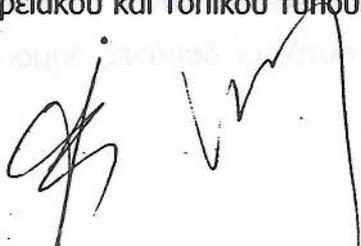
Κατόπιν τούτου, η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών απέστειλε το με αριθμό 1445/18.3.2010 έγγραφο, στο οποίο ανέφερε ότι εξέλιπαν οι λόγοι υποβολής του ερωτήματος.

Με το με αριθμό 19830/15.4.2010 έγγραφό της η ίδια Διεύθυνση επανήλθε, επικαλούμενη προβληματισμούς ΟΤΑ Α' βαθμού σχετικά με το ποιος επιβαρύνεται με τις σχετικές δαπάνες και αναφερόμενη σε διατύπωση απόψεων από Επιτρόπους του Ελεγκτικού Συνεδρίου, περί καθολικής ισχύος των διατάξεων του άρθρου 46 του Ν. 3801/2009 και εφαρμογής αυτών και στις περιπτώσεις του άρθρου 5 παρ. 2 του ΕΚΠΟΤΑ (δεν έχουν συνυποβληθεί σχετικά έγγραφα).

3. Λαμβανομένου υπ' όψιν του ότι, αρμόδιο προς ανάκληση ερωτήματος είναι το όργανο το οποίο νομιμοποιείται προς υποβολή του, κατά το άρθρο 6 παρ. 2 στοιχείο γ) του Ν. 3086/2002 «*Οργανισμός Νομικού Συμβουλίου του Κράτους*» (ΦΕΚ Α' 324) (εν προκειμένω ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου), το προκείμενο ερώτημα δεν έχει ανακληθεί, το δε με αριθμό 19830/15.4.2010 έγγραφο της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών, επέχει θέση διευκρινίσεων σε σχέση με τους προβληματισμούς της.

Β. Από τις διατάξεις που εκτέθηκαν, συνάγονται σχετικώς τα ακόλουθα:

1. Σύμφωνα με την απολογική έκθεση του Ν. 3548/2007, η θέσπισή του είχε ως σκοπό τον εξορθολογισμό, τον εκσυγχρονισμό και τη συγκέντρωση σε ένα ενιαίο νομοθέτημα, ρυθμίσεων οι οποίες αφορούν την καταχώριση των υποχρεωτικών δημοσιεύσεων του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα στον περιφερειακό και τοπικό τύπο, προς διασφάλιση της τοπικής δημοσιότητας, με παράλληλη ενίσχυση του περιφερειακού και τοπικού τύπου.

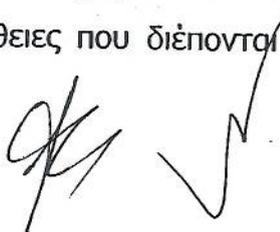

Ενόψει τούτων, με βάση και όσα έγιναν δεκτά με την Γνωμοδότηση ΝΣΚ 333/2008, συνάγεται ότι το σύνολο των δημοσιεύσεων που απαιτούνται για την τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας για διαγωνισμούς προμηθειών των ΟΤΑ Α' βαθμού και λοιπών φορέων που διέπονται από τις διατάξεις του ΕΚΠΟΤΑ, προσδιορίζεται από το συνδυασμό των ρυθμίσεων του Ν. 3548/2007, όσον αφορά τις δημοσιεύσεις στο νομαρχιακό και τοπικό τύπο, και των ρυθμίσεων νομοθετημάτων στα οποία προβλέπονται για τους εν λόγω φορείς περαιτέρω κατά περίπτωση δημοσιεύσεις και διατυπώσεις δημοσιότητας (οι οποίες δεν αφορούν στο νομαρχιακό και τοπικό τύπο) όπως και ενδεχόμενες αναγκαίες δημοσιεύσεις σε εφημερίδες γενικών ειδήσεων ευρείας κυκλοφορίας που εκδίδονται στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη, οι οποίες εξακολουθούν να διενεργούνται υποχρεωτικώς.

2. Σύμφωνα με τη ρύθμιση του 46 του Ν. 3801/2009 με την οποία προστέθηκε παρ. 3 στο άρθρο 4 του Ν. 3548/2007, οι δαπάνες δημοσίευσης της διακήρυξης, τα κηρύκεια και τα λοιπά έξοδα της δημοπρασίας, αρχικής και επαναληπτικής, θα καταβάλλονται σε κάθε περίπτωση από τον εργολάβο ή τον προμηθευτή που ανακηρύχθηκε ανάδοχος με τη διαδικασία, με την προσκόμιση των νόμιμων παραστατικών, ενώ εκκρεμείς κατά τη δημοσίευσή του διακηρύξεις δημοπρασιών συνεχίζονται και ολοκληρώνονται με το προγενέστερο νομικό καθεστώς.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην αιτιολογική έκθεση του Ν. 3801/2009 επί του άρθρου τούτου: *«Με την προτεινόμενη ρύθμιση του άρθρου 46 καθορίζεται ο τρόπος καταβολής των εξόδων για τις δημοσιεύσεις των διακηρύξεων των διαγωνισμών που διενεργούνται από τους φορείς του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και τους ΟΤΑ και αφορούν την εκτέλεση έργων, προμηθειών, υπηρεσιών.»*

Όπως ήδη αναφέρθηκε, με το άρθρο 6 παρ. 5 του Ν. 3548/2007 είχε αντικατασταθεί το άρθρο 22 του ΠΔ 28/1980, στο οποίο πλέον ορίζεται ότι, για τις προμήθειες που διέπονται από αυτό, οι δαπάνες δημοσίευσης της

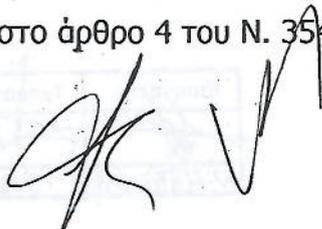
διακήρυξης, τα κηρύκεια και τα λοιπά έξοδα της δημοπρασίας, αρχικής και επαναληπτικής, θα καταβάλλονται σε κάθε περίπτωση από την αναθέτουσα αρχή, με την προσκόμιση των νόμιμων παραστατικών και ότι τα ποσά αυτά θα παρακρατούνται από την αμοιβή του εργολάβου ή προμηθευτή κατά την πρώτη πληρωμή του από την αναθέτουσα αρχή, εφόσον ανακηρυχθεί ανάδοχος.

Στο άρθρο 46 του Ν. 3801/2009, το οποίο αναφέρεται στους φορείς του Δημοσίου, του ευρύτερου δημόσιου τομέα και τους ΟΤΑ και τις διακηρύξεις αυτών που αφορούν έργα, προμήθειες και υπηρεσίες, δεν γίνεται διάκριση μεταξύ δημοσιεύσεων οι οποίες προβλέπονται ή διέπονται πλέον, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, από το Ν. 3548/2007, και ενδεχόμενων περαιτέρω δημοσιεύσεων, απαιτούμενων από άλλα νομοθετήματα.

Από τα παραπάνω σε συνδυασμό με την χρησιμοποίηση στην ίδια διάταξη των όρων *«καταβάλλονται σε κάθε περίπτωση από τον εργολάβο ή τον προμηθευτή που ανακηρύχθηκε ανάδοχος»*, συνάγεται ότι με το άρθρο 46 του Ν. 3801/2009 ρυθμίστηκε ενιαίως ο τρόπος καταβολής των προαναφερομένων εξόδων, τόσο από την άποψη των φορέων, όσο και από την¹ άποψη του αντικειμένου των διαγωνισμών, αλλά και των εν γένει απαιτούμενων δημοσιεύσεων.

Κατά συνέπεια, η ρύθμιση του άρθρου 5 παρ. 2 εδάφιο πρώτο της ΥΑ 11389/1993 (ΕΚΠΟΤΑ) σύμφωνα με την οποία, η δαπάνη για τις ανακοινώσεις, δημοσιεύσεις περιλήψεων των διακηρύξεων και γνωστοποιήσεων στον ελληνικό τύπο βαρύνει τους φορείς που εκτελούν τις προμήθειες, ως ρύθμιση αναφερόμενη στις δημοσιεύσεις που διενεργούνται στον εν γένει ελληνικό τύπο στο πλαίσιο διαγωνιστικών διαδικασιών προμηθειών, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι παρουσιάζει χαρακτήρα ειδικής διάταξης σε σχέση με την μεταγενέστερη ρύθμιση του άρθρου 46 του Ν. 3801/2009.

Με βάση τα παραπάνω συνάγεται, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, ότι η ρύθμιση του άρθρου 46 του Ν. 3801/2009 με την οποία προστέθηκε παρ. 3 στο άρθρο 4 του Ν. 3548/2007, αφορά στο σύνολο των

προβλεπομένων υποχρεωτικών δημοσιεύσεων διαγωνισμού προμήθειας ΟΤΑ Α' βαθμού και λοιπών φορέων που διέπονται από τις διατάξεις της ΥΑ 11389/1993 (ΕΚΠΟΤΑ), και όχι μόνο στις δημοσιεύσεις που προβλέπονται στις διατάξεις του Ν. 3548/2007.

III. Λαμβάνοντας υπ' όψιν όσα αναφέρθηκαν, το Τμήμα γνωμοδοτεί ομοφώνως ότι, στο ερώτημα το οποίο τίθεται με το με αριθμό 73653/28.1.2010 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Δ/νσης Τεχνικών Υπηρεσιών, Τμήματος Γενικών Υποθέσεων) όπως συμπληρώθηκε με το με αριθμό 19830/15.4.2010 έγγραφο της ανωτέρω Υπηρεσίας, προσήκει η απάντηση ότι, η ρύθμιση του άρθρου 46 του Ν. 3801/2009 με την οποία προστέθηκε παρ. 3 στο άρθρο 4 του Ν. 3548/2007, αφορά στο σύνολο των προβλεπομένων υποχρεωτικών δημοσιεύσεων διαγωνισμού προμήθειας ΟΤΑ Α' βαθμού και λοιπών φορέων που διέπονται από τις διατάξεις της ΥΑ 11389/1993 (ΕΚΠΟΤΑ), και όχι μόνο στις δημοσιεύσεις που προβλέπονται στις διατάξεις του Ν. 3548/2007.

Θεωρήθηκε

Αθήνα, 19 Μαΐου 2010

Ο Πρόεδρος

Νικόλαος Μαυρίκας
Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Η Εισηγήτρια

Φωτεινή Δεδούση
Πάρεδρος ΝΣΚ

~~ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟΔΕΚΤΗ~~

~~Αθήνα 28/6/2010~~

~~Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ~~

~~Γ. ΝΤΑΛΙΟΣ~~

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΔΗΜ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Εισηγητής	Τμητάρχης	Διευθυντής	Γ. Διευθυντής
<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
Ν. ΜΑΥΡΙΚΑΣ	Γ. ΤΡΕΜΠΛΕΚΗ	Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ	Θ. ΟΙΚΑΛΟΠΟΥ